

vexilologie

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU PŘI OKD PRAHA 3
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

77

Ing. Aleš Brožek

PRVNÍ ČESKÝ ATLAS S VYOBRAZENÍM VLAJEK

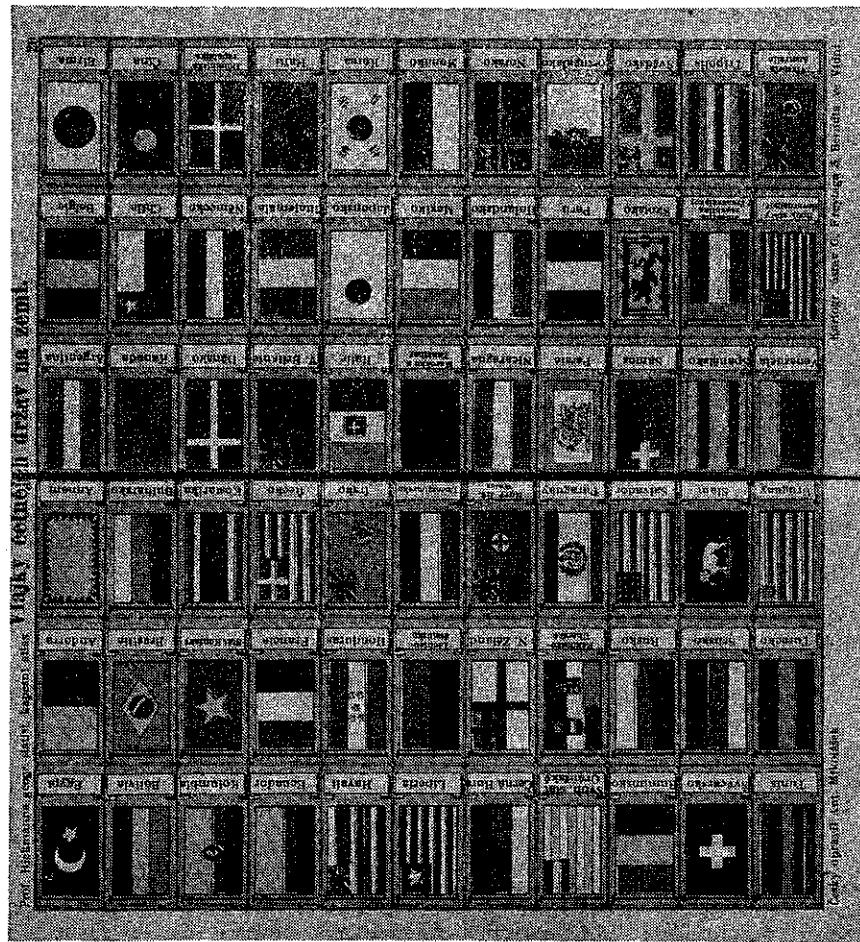
V devadesátých letech minulého století a na počátku 20. století získal v Rakousko-Uhersku značnou popularitu mezi zeměpisnými atlasy Geographisch-statistischer Taschen-Atlas, který vyšel v mnoha vydáních (1). Jeho autorem byl gymnazijní profesor z Liberce Anton Leo Hickmann (naroden 23. 3. 1834 v Teplině, zemřel 18. 7. 1906 ve Vídni), který si získal respekt popularizací zeměpisu (2).

Tento atlas přeložil kolem r. 1898 János Péter do maďarštiny (3), ve 20. století vycházel i ve francouzštině (4) a angličtině (5). Pro čtenáře našeho zpravodaje snad nebude nezajímavé dozvědět se, že zmíněný atlas obsahuje řadu kreseb vlajek a že byl převeden i do češtiny.

Zasloužil se o to řídící učitel z Osíku a autor několika zeměpisných knih a učebnic Antonín Mikolášek (naroden 7. 5. 1849 v Horním Jelení, zemřel 1. 9. 1931 v Litomyšli) (6). Česky upravil německé vydání pro rok 1899, které vyšlo ve Vídni pravděpodobně ještě na konci roku 1898 (7). I když mu patrně vídeňský kartografický ústav G. Freytaga a Berndta zepůjčil litografické desky a textová část, jež byla na překlad nejpracnější, měla jen 61 stran, neubráníme se obdivu nad rychlosí, s jakou vyšla česká verze u "knihkupců c. k. české university a České Akademie pro vědy, slovesnost a umění v Praze" Bursíka a Kohouta. Již 1. října 1899 přinesla totiž Národní politika v pravidelné inzerční rubrice Bursíka a Kohouta, nazvané Co týden dal, stručnou informaci, že právě vyšel u nich Hickmannův atlas v češtině.

Také česká verze má podobnou úpravu jako její německá předloha. Je to menší kniha formátu 97 x 173 mm, na jejímž titulním listě mimo jiné čteme "Prof. A. L. Hickmanna Geografico-statistický všeobecný atlas kapesní. Dle nejnovějšího vydání česky upravil Antonín Mikolášek". Jak bylo běžné u těchto atlantů, vročení v něm chybí. Prodával se za 3 K, při zasílání poštou byl o 0,20 K dražší. Není nám známo, jaký byl jeho náklad, dá se však předpokládat, že dost nízký, protože i v největších knihovnách v Čechách a na Moravě chybí (8).

V české verzi mají pro vexilologa význam z celkového počtu 36 tabulí především dvě: 20. a 36. Tabule č. 20 Vlajky čelných říší držav na zemi (viz reprodukce) je vlastně převzata z německé verze č. 15 Flaggen der bedeutendsten Staaten der Erde. Obsahuje malé (11 x 17 mm) barevné kresby 66 státních vlajek z celého světa. Protože byly použity původní litografické desky, na nichž byly zobrazeny vlajky v abecedním pořadí podle názvu státu v němčině, bylo toto pořadí českým překladem narušeno. Vedle běžných vlajek tu vidíme i méně známé jako např.

čínskou (žluté kruhové pole na červeném listu), irskou ("Green Ensign" se žlutou harfou) či tureckou (tři vodorovné pruhy, červený, zelený a červený). Oproti překládané německé mutaci byla opravena ruská vlajka z červenomodrobílé na bílomodročervenou a v této podobě ji najdeme i v nejnovějších německých vydáních (9).

Vexilogický zajímavá je v Mikoláškově úpravě i levá část 36. tabule, která je označena jako Rak.-Uher. vlajky, říšské a zemské barvy. Obsahuje kresby 26 vlajek (všechny s vodorovnými pruhy) velikosti 7 x 18 mm ve dvou sloupcích. Jsou tu: válečná vlajka a vlajka obchodní Rakouska-Uherska, rakouské říšské barvy (N-Y), uherské říšské barvy (R-W-V), barvy rakouského domu (R-W-R), Dolních Rakous (B-Y), Horních Rakous (W-R), Čech (W-R), Moravy (Y-R), Slezska (N-Y), Solnohradská (R-W), Štýrska (W-V), Korutan (R-W), Kránska (R-B-W), Tirolska (W-R), Vorarlberska (R-W), Haliče (B-R), Bukoviny (B-R), Istrije (Y-R-B), Gorice a Gradišky (W-R), Terstu (R-W-R), Dalmácie (Y-B), Bosny (B-R-W), Sedmihradská (Y-R-B), Chorvatska (B-W-R) a Slavonska (W-B). Oproti obdobné tabuli č. 21 z přeloženého německého vydání přibyly barvy rakouského domu a u čtyř zemských barev jsou odlišnosti (v německém vydání jsou české barvy R-W, slezské Y-R, Štýrské V-W a bosenské R-B-W). Zdá se, že se zde projevil zájem Mikoláška především o české a slezské barvy, u nichž opravil pořadí pruhů podle svých představ, protože i německá vydání z 20. století uváděla tyto zemské barvy ve stejné podobě jako v německém vydání pro r. 1899 (10). Ostatně Mikolášek svůj vztah k zemským barvám Čech a Moravy vyjádřil i ve svých knihách, které vyšly dříve, než začal překládat Hickmannův atlas. Ve 4. vydání Království českého z r. 1895 však tvrdil, že "české barvy (na praporu) jsou červená a bílá" shodně s 5. vydáním z r. 1896, jež se stalo součástí jeho publikace Říše rakousko-uherská (11), zatímco moravské barvy uváděl ve 3. části stejně publikace jako zlatá a červená.

Pro úplnost je třeba dodat, že německá předloha i Mikoláškův překlad uvádějí vlajky také na jiných tabulích. Na tabuli 24 jsou to válečné vlajky 19 evropských zemí, ilustrující diagram znázorňující roční náklad na evropské vojsko a lodstvo, a v tabuli 29 stejný počet obchodních vlajek pro zpestření diagramu s údaji o exportu a importu evropských států.

Heraldika zaujme tabule 11 nazvaná Znaky všech držav evropských s 26 kresbami znaků a tabule 15 Znaky rakouských zemí korunních a zemí uherských (22 znaků). Numismatika upoutají tabule 8, 21, 25, 30 a 34 s vyobrazením platidel v některých státech.

Český překlad Hickmannova atlasu, od jehož vydání uplynulo před několika měsíci 90 let, by neměl být československými vexilology opomíjen, i když úrovni kreseb vlajek, tisku i spolehlivosti vexilogické informace lze v této publikaci mnohé vytknout. Její význam však spočívá v tom, že to byl první zeměpisný atlas v češtině, který přinesl kresby vlajek a stal se v tomto ohledu modelem pro pozdější české geografické atlasy.

Poznámky:

- (1) Jednotlivá vydání se lišila nejen názvem (Prof. A.L.Hickmann's geografisch-statistischer Taschen-Atlas, Prof. A.L. Hickmann's geographisch-statistischer Taschen-Atlas, Prof. A.L.Hickmann's Geographisch-statistischer Universal-Taschen-Atlas aj.), ale především počtem tabulí a map. V Gesamtverzeichnis des deutschsprachigen Schrifttums (München 1982, sv. 61, s. 185) je uváděno nejstarší vydání z r. 1894 se 40 tabulemi. V pražské univerzitní knihovně mají 3. vydání, v němž sice chybí vročení, ale nejnovější textové údaje jsou z r. 1894 a počet tabulí a map činí 41. Tento atlas vycházel téměř každý rok až do r. 1909 (jako atlas pro r. 1910 s 65 tabulemi), takže lze shromáždit minimálně 13 různých německých vydání lišících se především zpracováním textové části.
- (2) Detailnější údaje o jeho životě viz Österreichisches Biographisches Lexikon 1815 - 1950. Graz - Köln 1957. Bd. 2, s. 312.
- (3) Földrajzi és statisztikai egyetemes zseb-atlasza. Poszony - Budapest b.r.
- (4) Atlas Universel, Politique - Statistique - Commerce par A. L.Hickmann. Vyšlo minimálně 7 různých vydání, poslední v r. 1909.
- (5) Prof. Hickmann Geographic - Statistic Universal Pocket Atlas.
- (6) Čtrnáctirádkovou informaci o A. Mikoláškovi přinesl 17. svazek Ottova slovníku Praha 1901, s. 296. Podrobnejší údaje o jeho životě uvádí Mucha, L.: Čtyři méně známí tvůrci českých zeměpisných atlasů. In: Z dějin geodézie a kartografie 2. Praha, NTM 1982, s. 98 - 106.
- (7) Ve vydání pro r. 1899 chybí vročení, Gesamtverzeichnis des deutschsprachigen Schrifttums však uvádí rok 1898.
- (8) Český překlad Hickmannova atlasu není ani ve Státní sbírce mapové a pražské univerzitní knihovně, ani v olomoucké a plzeňské státní vědecké knihovně. Dosud vím o existenci 2 exemplářů (v brněnské univerzitní knihovně s inv. č. 1-1-98877/S a v soukromé sbírce L. Muchy, jemuž tímto děkuji za zapůjčení atlasu i za cenné připomínky k tomuto článku).
- (9) Tato vexilogická tabule minimálně v prvních čtyřech vydáních chyběla. V pozdějších vydáních zůstával počet vlastek na čísle 66, jejich výběr se však měnil, podoba byla aktualizována.
- (10) Některé údaje o zemských barvách v Mikoláškově i Hickmannově verzi jsou zcela odlišné od zemských barev uvedených v tabulce v článku Česák, J.: Prapory korunních zemí Rakousko-Uherska a jejich osudy po rozpadu monarchie na s. 1460 a 1461 ve Vexilogii č. 75. Konkrétně se jedná o neobvyklou kombinaci barev u Bosny a Slevonska a o jiné pořadí barev u Dalmácie, Chorvatska a Kranska i Slezska!
- (11) A.Mikolášek je vydával vlastním nákladem koncem 19. stol.

VLAJKY ČESKOSLOVENSKÝCH TĚLOVÝCHOVNÝCH JEDNOT
(závěrečná část)

V několika posledních číslech přinesl klubový zpravodaj kompletní výsledky celostátního soupisu vlajek a praporů čs. tělovýchovných jednot, které mě, poprvé řečeno, svou četností i hloubkou získaných údajů poněkud překvapily. Vychází ze skepsis poučenějších kolegů, kteří se o podobný počin pokoušeli již dříve, jsem nepočítal s tím, že více než třetina jednot aktivně používá historické prapory nebo současné vlajky. Z toho je na první pohled zřejmé, že vlajky i prapory jsou i nadále významným prvkem symboliky tělovýchovného a sportovního hnutí u nás. Jakým způsobem se vytvářely a vytvářejí, v čem spočívá jejich symbolika a jak dále postupovat ve výzkumu sportovních vlajek a praporů bych se pokusil naznačit v této poslední části našeho volného seriálu.

I. STATISTICKÉ VYHODNOCENÍ SOUPISU

Z 1 067 dotázaných tělovýchovných jednot jich na dotazníkovou akci organizovanou našim klubem odpovědělo 956 (tj. 90 %). Z toho vlajku nebo prapor používá 325 TJ (34 %), ostatní ji nepoužívaly bud nikdy, nebo pouze v minulosti. Po vyloučení dosud přežívajících praporů (především sokolských) a symbolu tělovýchovných jednot Rudá hvězda, popř. Červená hvězda na Slovensku, který je jako jediný normativně upraven centrálně a jeho zahrnutí do vyhodnocení soupisu by mohlo výsledky zkreslit, jsme tak získali soubor 313 vlajek TJ, popř. jejich oddílů, který jsme podrobili rozboru podle předem stanovených kritérií. Budou-li se předkládané výsledky nepatrně lišit od údajů z Vexilogie č. 71, s. 1383 a 1384, pak je to způsobeno skutečností, že v r. 1988 jsme vycházeli z předběžných výsledků zahrnujících informace o vlajkách 266 tělovýchovných jednot.

Pokud jde o dobu přijetí vlajek TJ používaných v současnosti, pak jich většina (147 případů, 47 %) vznikla až po vytvoření Československého svazu tělesné výchovy v r. 1957, při poslední základní strukturální přestavbě čs. sportovního a tělovýchovného hnutí. V období před r. 1918 vzniklo 17 (5 %), v letech 1918-1945 59 dnešních vlajek (19 %) a v deseti letech mezi roky 1946 a 1956 byly přijaty 62 vlajky současných tělovýchovných jednot, tj. 20 %. U zbyvajících symbolů současní funkcionáři jednot dobu vzniku vlajky neznají, resp. ji v dozvědění nevedli. Konkrétní autor vlajky je znám v 97 případech.

Z hlediska podoby vlajky můžeme konstatovat, že po vyloučení barev emblémů jsou čs. sportovní vlajky především dvoubarevné (251; 80 %) a tříbarevné (31; 10 %). Jednu barvu nalezneme na 26 vlajkách (8 %), čtyři a více barev používá jenom 5 symbolů. U nejrozšířenějších dvoubarevných vlajek je nejoblíbenější kombinace bílo-modrá (82; 26 %) před žluto-modrou (39; 12 %) a bílo-zelenou (34; 11 %). Na dalších místech jsou

vlažky červeno-bílé (30), černo-bílé (17), černo-zelené (13) a žluto-zelené (9). Barvy jsou na vlažkách uspořádány do vodorovných pruhů v 240 případech (tj. ze 77 %) a do svislých pruhů v 16 případech (5 %); zbyvající vlažky nepoužívají barvy v podobě pruhů. Celkem 135 vlažek tvoří dva vodorovné pruhy, tři vodorovné pruhy lze nalézt na 36 vlažkách, pět vodorovných pruhů zdobí 25 vlažek a sedm pruhů má list 22 vlažek TJ. Všimneme si, že jednoznačně je preferován lichý počet pruhů na oblíbených "štáfových" vlažkách, i když jsem se setkal s tím, že často není u těchto vlažek počet pruhů jednoznačně předepsán a kolísá. Při vertikálním uspořádání barev vedou vlažky se třemi pruhy (7; 2 %).

Při přenášení klubových barev na vlažky tělovýchovných jednot tedy pozorujeme respektování vexilologických zásad platných při tvorbě vlažek, tj. požadavku na volbu jedné až tří barev z důvodu výraznosti, jednoduchosti a estetické působivosti, jakož i tzv. principu vláni, doporučujícího uspořádat pruhy na listu vlažky do směru jejího pohybu při vztýčení na stožár, tedy vodorovně. I když v případě sportovních vlažek je dominující počet dvoubarevných jistě ovlivněn i tím, že dres se skládá ze dvou hlavních součástí (trička a trenýrek), domnívám se, že rozhodující "zásluhu" na vexilologické správnosti většiny zkoumených sportovních symbolů má skutečnost, že klubové barvy byly odvozovány z barev města, kde se uplatňuje po stovky let citlivý heraldický vkus.

Určitá monotónnost barevných kombinací u našich městských znaků (a praporů), která je např. zřejmá i z výsledků soupisu městských praporů v ČSSR, který organizoval Vexilologický klub v letech 1976-1977 (viz L. Mucha, B. Mašek, Vlažky a prapory československých měst, Vexilologie č. 28 /s. 439-454/ a č. 32-33 /s. 523-554/), vede však ke snadné zaměnitelnosti vlažek jednotlivých sportovních klubů. Proto vedle již citované obliby jejich opakování na vlažce v podobě většího počtu pruhů (které lze označit za vexilologicky správné) se setkáváme často s přidáváním dalšího rozlišovacího prvku (ve 184 případech, tj. z 59 %), zpravidla znaku tělovýchovné jednoty. A to již může leckterý vexilologický purista napadnout. Nejčastěji používaným obecným znamením, vyskytujícím se na československých sportovních vlažkách, je hvězda, zdobící 25 vlažek.

Dalším kritériem, které nelze podle mého soudu na sportovních vlažkách rezolutně uplatňovat, je normativní úprava poměru stran. Pouze u 80 vlažek uvedli funkcionáři TJ užívané rozměry nebo předepsaný poměr stran. Myslím si, že ve většině případů není tato otázka při přijímání ani výrobě vlažek TJ směrodatná a konkrétní exempláře se šijí podle možnosti výrobce, resp. se jejich velikost řídí státními vlažkami nebo vlažkou ČSTV, s nimiž jsou symboly jednot vztyčovány.

II. SYMBOLIKA SPORTOVNÍCH VLAŽEK

Než se budu podrobněji zabývat symbolikou vlažek vyhodnocovaných TJ, je třeba zdůraznit, že v zásadě platí soulad klubových barev a barev použitých na symbol TJ. V 280 případech (tj. z 89 %) to platí i pokud jde o počet, u zbyvajících vlažek je buď na vlažce použito více barev, než odpovídá klubovým,

popř. pouze některé z nich. Pouze ojediněle (11 vlajek, 3 %) jsme se setkali s tím, že TJ stanovené klubové barvy nemá, popř. je nerespektovala, když rozhodovala o podobě své vlajky.

Na rozdíl od kolébky moderního sportu, Anglie, kde se při volbě klubových barev a tedy i barev klubových vlajek vyčází z jejich vnitřní psychologie a symboliky, jsme se u nás s takovým výkladem klubových barev prakticky vůbec nesetkali. V československých podmínkách se s ohledem na tradice jejich volba řídí jinými pravidly, kdy jsou za barvy klubu přijímány barvy jiné, např. národní nebo městské, barvy spojované tradičně s určitou profesí nebo v posledních 35 letech s konkrétním patronátním podnikem, podporujícím činnost příslušné tělovýchovné jednoty.

Nejčastěji (v 59 případech, tj. z 19 %) se symboly TJ hlásí k barvám města nebo městysu, v němž sídlí a které pocházejí z jeho znaku, městského erbu. Nejužší sepětí klubu s městem je patrné v případech, kdy TJ prostě převeze městskou vlajku za svou bez jakýchkoliv úprav (např. TJ ZTS Košice z prvoligových fotbalových a hokejových oddílů, na nichž bych chtěl uváděné závěry dokumentovat). Jindy z městské vlajky vypustí městský znak (TJ Poldi SONP Kladno, TJ VTŽ Chomutov) nebo jej nahradí svým emblémem (TJ Plastika Nitra). V řadě případů však městská vlajka slouží pouze jako inspirace pro vytvoření vlajky nové, osobité, vlastní. Svébytnou vlajku tělovýchovné jednoty tak lze vytvořit opakováním kombinace městských barev (TJ ZVL Žilina), opakováním pouze jedné z nich (TJ ZTS Martin) nebo přidáním barvy jiné zpravidla symbolizující klub a sport (TJ Sparta ČKD Praha). V některých případech však lze z městských barev použít jenom jednu anebo ji doplnit barvou jinou (TJ Sklo Union Teplice).

Bylo-li v minulosti přirozeným podporovatelem a patronem sportovního hnutí město či obec, jsou to v současné době především velké průmyslové podniky a na venkově zemědělská družstva. Proto se i sportovec s vděčností "oblékají" do jejich barev - barvy patronátních podniků dnes již v 25 případech (8 %) ovlivňují vlajky tělovýchovných jednot. Barvy jsou často doplněny znakem tělovýchovné jednoty, sestávajícím z ochranné známky výrobků podniku (TJ VSŽ Košice, TJ Škoda Plzeň), popř. kombinován se symbolikou města, kde jednota sídlí (TJ Auto-Škoda Mladá Boleslav). Někdy (TJ Sigma ZTS Olomouc) připomínají i původní barvy klubu z doby před přijetím dnešního patronátu.

Barvy patronátního podniku však velice často úzce souvisejí se symbolikou profesí, jež bývají tradičně spojeny s určitými barvami. Proto jsme se s takovým výkladem volby klubových barev setkali u 24 TJ (8 %), vzniklých zejména v období oborové organizace čs. tělovýchovy v 50. letech. Modrá barva je např. spojována s kovem a strojirenstvím (TJ Vítkovice), popř. s železniční dopravou (TJ Lokomotiva Košice). Světlemodrá platí zase za barvu chemického průmyslu (TJ Slovan CHZJD Bratislava) a oranžová s modrou připomínají telekomunikace (TJ Spoje Bratislava). Nejznámějšími barvami, které jsou v širokém povědomí spojovány s určitým povoláním, jsou zelená a černá jako barvy hornické, které tvoří polovinu vlajek, za-

hrnutých do této skupiny. Zelená s černou se objevují na slavnostní hornické uniformě a také na vlajkách většiny TJ Baník. Je zajímavé, že s výjimkou severomoravských hornických sportovních klubů, které vznikly dříve, než symbolika zavedená DSO Baník.

Symbolika DSO vůbec velmi zřetelně ovlivnila podobu vlajek, které vznikly po 2. světové válce. Použitím barev dřívějších sportovních klubů totiž z 12 % (v 36 případech) funkcionáři tělovýchovných jednot vysvětluji původ jejich barev a vlajek. Ze symbolů 12 dobrovolných sportovních organizací (DSO), působících u nás v letech 1953-1957, se v nezměněné podobě zachovala pouze vlajka DSO Rudá hvězda, vyhrazená příslušníkům bezpečnosti a Pohraniční stráže. Ve standardní podobě, upravené statutem ministra vnitra, ji používají všechny tělovýchovné jednoty nesoucí tento název. Odlišnosti se projevují pouze v barevném provedení emblému. Jak už bylo řečeno, nebyly proto TJ Rudá hvězda do statistického vyhodnocení pojaty. Symbolika ostatních DSO (především Slovoje, Jiskry nebo Lokomotivy) přežívá v některých jednotách sporadicky a je dosud aktivně používána, většinou se však stala inspirací pro vytváření vlastních, osobitých vlajek (TJ Tatran Prešov, TJ Ostroj Opsva). Ale nejen symboly DSO se staly podnětem pro vlajky jiných klubů. Zejména v nižších soutěžích bychom našli řadu jednot, které přejaly názvy i symboly svých starších a slavnějších jmenovců nebo alespoň použitím stejných klubových barev se chtěly přiblížit svým vzorům a inspirátorům. Specifickým příkladem použití barev dřívějších klubů je grafické spojení symbolů jednot, které organizačně splynuly v jednu (TJ Internacionál Slovnaft ZIS Bratislava).

Významným zdrojem pro tvorbu praporů Sokola byla národní či všešlovanská symbolika. Poté, kdy sokolské prapory skončily v muzejích a vitrínách TJ, kde připomínají jejich slavnou tradici, a kdy docházelo k častým organizačním změnám v naší tělovýchově a vytváření nových vlajek, použití národních barev na symbolech dnešních jednot pomalu mizí. Jen v 21 případech, tj. ze 7 %, byly barvy dnes používaných vlajek vybrány z důvodu, že jde o barvy národní. Bylo to zejména v těch případech, kdy měly symbolizovat čeství či slovenskou příslušnost členů jednoty vůči převažujícímu jazykové či národnostně odlišnému prostředí. Proto se s nimi setkáváme především v pohraničí nebo u klubů vzniklých již za rakousko-uherské monarchie. Je zajímavé, že použití národních barev zcela chybí na sportovních vlajkách ze Slovenska. Původní medarské kluby se tady hlásily především k městským barvám, a teprve po vzniku republiky nemuselo docházet k rušení jejich vlajek - přežily až do dnešních dní. Na rozdíl od toho cítily německé kluby v Čechách a na Moravě především velkoněmecké (č-b-čv) či říšské (č-čv-ž) barvy a jejich vlajky proto zákonitě po 1. světové válce zanikly.

Poslední skupinou mezi sportovními vlajkami čítající 36 vlajek (tj. 11 % souboru) jsou takové, jejichž autoři nebo příznivci připisují použitým barvám vlastní symboliku; jak jsem však již řekl výše, neodpovídá jejich výklad pojednání psychologie barev. I u nich sledujeme tendenci barevami vyjádřit

především spojení tělovýchovné jednoty s místem (TJ DAC Polno-hospodár Dunajská Streda) či pracovištěm (TJ Drubežářský průmysl Xaverov), zatímco příklady čistého symbolismu sportovní etiky a ideálů jsou u nás ojedinělé (TJ Slavia Praha IPS, TJ Tesla Stropkov). Zřejmě na ně naši sportovci nějak pozapomněli.

Nejpočetnější skupinou vlajek čs. tělovýchovných jednot (111 vlajek, tj. 35 %) však tvorí ty, jejichž symbolika již dnes funkcionářům TJ není známa, a ti proto příslušnou rubriku dotazníku bud vůbec ignorovali nebo poprvé přiznali, že nic o významu používaných barev nevědí, popř. uvedli, že se jedná o použití tradičních barev klubu. Jsem toho názoru, že tak ovšem pouze zdánlivě ztrácejí vlajky smysl své existence. Pokud funkcionáři hovoří o použití tradičních barev klubu bez uvedení bližšího vysvětlení, stává se symbolikou tradice a kontinuita existence klubu, který přes různé změny názvu, organizační přesuny stále trvá. Jde většinou o vlajky starší paděsáti, šedesáti let, kdy chybějí původní prameny, případně o úpravy sice novější, ale logicky používající původní klubové barvy. Jejich smysl a symboliku si pak každý příznivec může vykládat podle svých vlastních představ, fantazie a pocitů.

I když symbolika sportovních vlajek spočívá především v symbolice použitych barev, u 39 symbolů (tj. ve 12 % souboru) tělovýchovných jednot, uvedli jejich funkcionáři význam dalších prvků - obecných i heroltských figur.

III. VZHŮRU DO II. ETAPY SOUPISU!

Když v r. 1987 schválil výbor klubu uspořádání soupisu praporů a vlajek tělovýchovných jednot, nepředpokládal, že by byl organizačně schopen obeslat dotazníkem všechny TJ v ČSSR. Nehledě na skutečnost, že existenci vlastních vlajek jsme očekávali především u velkých městských jednot a že by tedy dotázání všech jednot v republice neprineslo ani ohlas adekvátní mimořádné administrativní náročnosti akce. Leč informace postupně docházející jednotlivým gestorům signalizovaly poměrně vysoký počet jednot s vlastní vlajkou a také zkušenosti z jižních Čech, kde KV ČSTV ve spolupráci s naším gestorem zapojil do dotazníkové akce i řadu venkovských TJ, ukázaly, že původně učiněné omezení dotázaných TJ na městské by mohlo soupis výrazně omezit. Potvrdilo se rozšíření vlajek i do vesnických jednot a oddílů a zároveň i nezbytnost v započaté práci pokračovat.

Proto jsem již na 17. výroční schůzi klubu v březnu 1988 vyzval přítomné členy k účasti na druhé etapě soupisu, jejíž způsob, formu i termín provedení by si každý badatel z řad členů klubu určil sám - výsledkem by byla monografie o vlajkách TJ v určitém regionu. Pokud tedy budete chtít poskytnout svůj volný čas, znalosti a trpělivost naší společné věci a do II. etapy se zapojit, dovolte několik rad a zkušeností.

Seznam TJ působících ve zvoleném regionu (pro začátek doporučuji okres, kde se počet TJ pohybuje tak do 80) získáte u politicko-organizačního pracovníka okresního výboru ČSTV

(popř. více OV ČSTV, podle velikosti zvolené oblasti), a to zpravidla i se jménem a adresou předsedy nebo jiného funkcionáře TJ. Po vyškrtnání jednot, které se zapojily již v I. etapě (v příloze uvádím seznam TJ, které vlajku ani prapor v současné době nemají), získáte přehled jednot, od kterých je třeba získat potřebné informace. Obdobně jako v I. etapě doporučuji využít formy dotazníku, jehož vzor zašle výbor zájmenočům. Jako nejschůdnější se jeví rozeslat dotazníky přímo na funkcionáře dotazovaných TJ s průvodním dopisem. V něm je nutno zdůraznit, že máme zájem pouze o informace o velkých látkových vlajkách nebo praporech, které se vztýčují na žerd, nosí v průvodu nebo jichž používají fanoušci oddílu (nikoliv o rozšířené upomínkové vlaječky). I tak si ovšem poradíte pěknou sbírku této vlaječek! Je třeba si dál v průvodním dopise zároveň od TJ vyžádat vrácení prázdného dotazníku v případě, že vlajku (prapor) nepoužívá ani v minulosti nepoužívala, abyste měli přehled i o negativních TJ. Pokud vám na případnou urgenci jednota sdělí, že vlajku nemá a vy si to poznamenáte v seznamu jednot, není samozřejmě nutno trvat na vrácení prázdného dotazníku. V případě, že od OV ČSTV dostanete kromě adres i telefonní spojení na funkcionáře TJ, doporučuji nejdříve telefonicky u funkcionáře zjistit, zda TJ vlajku (prapor) používá, a dotazník zaslát pouze v kladném případě; ušetříte tak dotazníky, čas i poštovné. Výbor klubu předpokládá, že dotazníky a průvodní dopisy si každý badatel obstará ve vlastní režii, náklady na poštovné při rozesílání dotazníků (posílejte je jako "Otevřenou listovní zásilkou" s padětihaléřovou známkou) mu uhradí následně v poštovních známkách.

O výsledku vašeho bádání by bylo nejlépe zpracovat samostatnou monografií do klubového zpravodaje, popř. vrácené vyplňené dotazníky poslat najednou výboru, který je zpracuje pro uveřejnění ve zpravodaji. Pojďme soupis praporů a vlajek čs. tělovýchovných jednot jako otevřenou, dlouhodobou záležitost, která vždy najde prostor na stránkách Vexilologie a může zároveň organizačně nenáročnou formou zapojit co největší počet čs. vexilogů do bádání v netradičních oblastech naší vexilogie.

Pokud se rozhodnete přiložit i svou ruku k dílu, obrátte se laskavě se svým záměrem na výbor, který vám sdělí, zda vám vybranou oblast již některý vexilog nezpracovává, dále zašle vzor dotazníku a event. i zpracuje vám získané výsledky.

+ + +

Závěrem bych chtěl jménem výboru klubu poděkovat za spolu práci všem funkcionářům zúčastněných tělovýchovných jednot, krajských i okresních výborů ČSTV, pracovníku Muzea tělesné výchovy a sportu v Praze prom. hist. Jaromíru Koubovi a redaktori týdeníku Gól Jiřímu Malému, bez jejichž porozumění, ochoty a pomoci by nemohl celostátní soupis úspěšně proběhnout a s jeho výsledky seznámena i širší sportovní veřejnost. Své osobní poděkování chci dálé připojit gestorům jednotlivých krajů a přátelům z Vexilologického klubu, bez jejichž nadšení a zkušeností bych nemohl na organizování takové akce ani pomyslit.

PŘÍLOHA: Seznam TJ, které v současné době nepoužívají vlastní vlajku ani prapor (označené + v minulosti používaly)

PRAHA

Avia Čakovice, Beník Praha, Braník Pragoflora, Břevnov, Dopravní podniky Praha, Dynamo Dáblice Agrostav, Golf Praha, Helics Praha, Hodkovičky, Hostivař, Hvězda Praha, Jiskra Bílá Hora, Jižní Město Chodov, Konstruktiva Praha, Kovo Praha, Lokomotiva Vršovice (+), Montáže Praha, Petřiny Praha, Praga (+), Praha Vršovice 1870, Rapid Praha, Republikán Praha 6, Ruzyně, Sever Praha, Slavie Žižkov, Slavoj Suchdol, Slovan Bohnice (+), Sokol Horní Počernice, Sokol Motol, Sokol Dolní Počernice, Sokol Praha - Dejvice (+), Sokol Praha - Krč (+), Sokol Praha - Libec (+), Sokol Praha - Malá Strana (+), Sokol Praha - Spořilov, Sokol Vysočany (+), Spartak Dejvice, Spartak Karlín - Tesla (+), Spartak Kbely, Spartak Radotín, Sparta Praha, Sport Zbraslav nad Vltavou, Sportovní stavby Praha, Stadion Praha, Střížkov Praha, Tatran Střešovice SSŽ, Tempo Praha, Tesla Žižkov (+), Zahradní Město - Záběhlice (+), Zelená liška, Zora Praha a Žižka Praha

STŘEDOCESKÝ KRAJ

Agro Kolín, Březnice (+), Elektrárna Mělník (EMĚ Mělník), Jawa Metaz Týnec nad Sázavou, Kavalier Sázava, Královské závody Beroun (+), Lokomotiva Kladno, Lokomotiva Kolín, Lokomotiva Nymburk, Lokomotiva Rakovník, Lysá nad Labem, Rudá hvězda Kutná Hora, Sklo Bohemia Poděbrady, SK Milín, Slovoj Čáslav (+), Slovoj Stará Boleslav, Slovan Kladno, Sokol Kutná Hora (+), Sokol Mnichovice (+), Sokol Říčany (+), Sokol Sedlec - Práče (+), Sparta Doly Kladno, Spartak Hořovice, Spartak LIAZ Mníchovo Hradiště, Spartak Rožmitál pod Třemšínem, Stadion Nymburk, Uranové doly Příbram a Viktoria Kutná Hora - Sedlec

JIHOČESKÝ KRAJ

Beník Netolice, Blaník JZD Chýnov, Blaník Milenovice, Blaník Strunkovice nad Blanicí, Blata Pištín, Borek, Budvar České Budějovice, ČSAD Tábor, ČSAD Trhové Sviny, Čtyři Dvory Vítězný únor České Budějovice, ČZ Strakonice, Dálnice Šperlice, Dynamo Majdalena, Dynamco Roudná, Hranice Horní Stropnice, Hranice Kvilda, Hranice Stankov, Chatař Dolní Stropnice, Chyšky, Igla České Budějovice, Jihočeské cihelny Stožec, Jílovice, Jiskra Bechyně (+), Jiskra Humpolec (+), Jitex Písek (+), Jitka Jindřichův Hradec, JZD Božejovice, JZD Dolní Němice, JZD Kojčice, JZD Kovářov, JZD Nišovice, JZD Pod Boubínem Šumavské Hoštice, JZD Pojbuky, JZD Temelín, JZD Velká Radouň, Koh-i-noor Dačice, Libějovice, Lokomotiva České Budějovice, Lokomotiva České Velenice, Lokomotiva Veselí nad Lužnicí, Lužnice Tábor, Merkur České Budějovice, Motor České Budějovice, Nebahovy, Olympie Měšice, Otavan Písek, Otavan Štěken, Radošovice - Stryčice, Rapid Láznice, Rozvoj Tábor, Rudá hvězda Písek, SK Novosedly nad Nežárkou, SK Žiteč, Slavče, Slavia SPgŠ Prachatic, Slavia PF České Budějovice, Slavia VŠZ České Budějovice, Slavoj Hrdějovice, Slavoj Pacov, Slovan Černý Dub, Slovan Jindřichův Hradec, Slovan Kamenice nad Lipou, Sokol

Bílkov, Sokol Blatná, Sokol Boršov nad Vltavou, Sokol Cetoraz, Sokol Černovice, Sokol Čkyně, Sokol Dešná u Dačic, Sokol Dražíč, Sokol Hněvkovice, Sokol Horní Meziříčko, Sokol Horní Pěna, Sokol Horní Ves, Sokol Hrazánky, Sokol Chotoviny, Sokol Jarošov, Sokol Javorník, Sokol Jistebnice, Sokol Kladruby, Sokol Lom, Sokol Myslkovice, Sokol Neplachov, Sokol Pražák, Sokol Rapšach, Sokol Senožaty, Sokol Slavonice, Sokol Strenná, Sokol Štěpánovice, Sokol Ústrašice, Sokol Včelná, Sokol Vitín, Sokol Vodnany, Sokol Zdíkov, SOUCH Silon Planá nad Lužnicí, Spartak Kaplice, Spartak Nová Ves nad Lužnicí, Spartak Pelhřimov, Spartak Písek, Spartak Počátky (+), Spartak Sezimovo Ústí, Spartak Soběslav, Spartak Trhové Sviny, Spoje České Budějovice, Start Lukavec, Strojobal Rozkoš Kunžák, ŠZP Hluboká nad Vltavou, Tatran Volary, Včelníčka, Vltava České Budějovice, Vrábče, Vysočina Cizkrajov, Vysocina Petrovice, ZVVZ Milevsko, VTJ České Budějovice a VTJ Tábor

ZÁPADOCESKÝ KRAJ

Agro Cheb, Cremona Luby u Chebu, I. ČLTK Dopravní podnik Plzeň, ČSAD Plzeň, Čs. státní lázně Františkovy Lázně, Dynamo Horšovský Týn, Dynamo ZČE Plzeň (+), Eska Cheb, Jiskra Aš, Jiskra Domažlice, Klatovy, Kovohutě Rokycany, LIAZ Holýšov, Lokomotiva Karlovy Vary, Lokomotiva Mariánské Lázně, Lokomotiva Plzeň (+), Prazdroj Plzeň, Přeštice, Rudá hvězda Domažlice, Rudá hvězda Okula Nýrsko, Slavia Pozemní stavby Karlovy Vary, Slavia VŠ Plzeň, Slavoj Karlovy Vary, Slavoj Kynšperk nad Ohří, Slavoj Plastimat Tachov, Slovan Karlovy Vary, Slovan Spoje Plzeň, Sokol Blovice (+), Sokol Bor, Sokol Kdyně, Sokol Manětín (+), Sokol Nepomuk (+), Sokol Plzeň - Letná, Sokol Plzeň Litice, Sokol Plzeň - Ujezd, Sokol Starý Plzenec (+), Sokol Teplice, Sokol Žlutice, Sport Horažďovice, Stadion Cheb, Stankov (+), Stará Role, Start Domažlice, Start Plzeň, Stupno, Sušice, Škoda Ostrov nad Ohří, Škoda Rokycany, Škoda Rotava, Tatran Chodov (okr. Domažlice), Tatran Kraslice (+), Tatran Přimda, Uranové doly Tachov, VTJ Karlovy Vary, VTJ Rokycany a VTJ Tachov

SEVEROCESKÝ KRAJ

Autobrždy Jablonec nad Nisou, Baník Kohinoor Lom, Baník Kopisty, Bižuterie Jablonec nad Nisou, Bonex Teplice, Čechie Horní Podluží, Doly Nástup Kadan, Doprava ČSPLO Děčín, Dynamo Doksy, Dynamo Trnlice, Elektrárna SSM Tušimice, Chemička Ústí nad Labem, Chmelařství Lučan Žatec, Ještěd Liberec, Jiskra Cvíkov, Jiskra Louny, Jiskra Nový Bor, Jiskra Řetenice, Jiskra Tanvald, Kablo Děčín, Kovohutě Povrly, Kovostroj Děčín, Krupka, Lokomotiva Děčín (+), Lokomotiva Chomutov, Lokomotiva Liberec (+), Lokomotiva Ústí nad Labem, Lokomotiva Žatec, Novosedlice (+), Rudá hvězda Jablonec nad Nisou, Rudolfova Huť Dubí, Rumburk, SEBA Tanvald, SEBA Velké Hamry (+), SEPAP Jílové u Děčína, SEPAP Štětí (+), Slavoj Chomutov, Slavoj Kořenov, Slavoj Litoměřice, Slavoj Severotuk Ústí nad Labem, Slavoj Třebenice, Slavoj Žatec, Slovan Frýdlant, Slovan Hrádek nad Nisou, Slovan Kadan, Slovan NV Louny, Slovan Varnsdorf, Slovan Vejprty, Sokol Cítoliby, Sokol Desta Vroutek, Sokol Horní Jiřetín, Sokol Lázně Libverda, Sokol Střekov, Sokol Ústí nad Labem, Sparta Radonice, Spartak ČSAD Louny, Spartak Děčín, Spartak Chrastava,

Spartak Mikov Mikulášovice, Spartak Perštejn, Spartak Smržovka, Spartak Telnice, SPOZA Šluknov, Stadion Louň, Stadion Teplice, Sroubárna Žatec, Tatran - JAVOZ Jablonec nad Nisou, Tatran Klášterecká Jeseník, Tatran ZKZ Podbořany, Textilana Liberec, Union Děčín, Velkodolu Jana Švermy Jirkov, Vagonka Česká Lípa, Vřídlo Teplice a ZKL Klášterec nad Ohří

VÝCHODOČESKÝ KRAJ

Baník Žacléř, Červený Kostelec, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Chlumec nad Cidlinou, Chotěbořské strojírny Chotěboř, Jeviško, Jiskra Havlíčkův Brod, Jiskra Heřmanův Městec, Jiskra Holice, Jiskra Hořice v Podkrkonoší, Jiskra Jaroměř, Jiskra Královice, Jiskra Litomyšl, Jiskra Nový Bydžov, Labe Hostinné, Lanškroun, Lokomotiva Česká Třebová (+), Lokomotiva Hradec Králové, Lokomotiva Pardubice, Lokomotiva Trutnov, Lomnice nad Popelkou (+), Montas Hradec Králové, Olympik Pardubice, Remo Pardubice, Semily (+), Sklo-Bohemia Světlá nad Sázavou (+), Sklostoříj Turnov, Slovan Moravská Třebová, Slovan TMS Pardubice, Sokol Jablonec nad Jizerou (+), Sokol Jablonné nad Orlicí, Sokol Kostelec nad Orlicí (+), Sokol Lázně Bohdaneč, Sokol Malšovice, Sokol Nový Hradec Králové (+), Sokol Pouchov, Sokol Přibyslav, Sokol Rovensko pod Troskami, Sokol Třebeš (+), Sokol Žamberk, Sparta Úpice, Spartak Hlinsko v Čechách, Spartak Karosa Vysoček Myto (+), Spartak OEZ Letohrad, Spartak Nové Město nad Metují (+), Spartak Polička, Spartak Rokytnice nad Jizerou, Spartak Rychnov nad Kněžnou (+), Spartak Slatiňany (+), Spartak Vrchlabí, Stadion Hradec Králové, Svitavy, Tatran Chrast u Chrudimě, Tesla Přelouč, Transporta Chrudim, Turnov, Týniště nad Orlicí, VTJ Jičín, VTJ Přelouč a VTJ Racek Pardubice

SEVEROMORAVSKÝ KRAJ

Baník ČSA Karviná, Baník Havířov, Baník 1. máj Karviná, Baník Vítězný únor Ostrava, Brno Hradec nad Moravicí, ČSAU Zábřeh na Moravě, Dopravní stavby Olomouc, Důl Doubrava Olomouc, Frydlant nad Ostravicí, Gumárný Zubří, Haná Přerov, Hutní montáže Ostrava, Ingstab Kojetín, Kovohutě Břidličná, Lokomotiva Krnov, Lokomotiva Meechema Přerov, Lokomotiva Olomouc, Lokomotiva Ostrava, Lokomotiva Pramet Šumperk, Lokomotiva Zábřeh, MEZ Frenštát (+), MEZ Mohelnice, MEZ Vsetín, Milo Olomouc, NHKG Karviná, NHKG Ostrava, Nový Jičín, Optimít Odry, OSP Předmostí - Přerov, Ostroj Frydlant nad Ostravicí, Rudné doly Jeseník, Rudý říjen Ostrava (+), Severomoravské celulózky a papírny Vratimov, Sigma Hranice, Slavoj Bruntál, Slavoj Český Těšín, Slavoj Romo Fulnek, Slavoj Zora Olomouc, Slezan Frýdek-Místek, Slezan STS Opava, Slovan Bohumín, Slovan Pozemní stavby Ostrava, Sokol Náměšť na Hané, Sokol Opava - Kateřinky, Sokol Tovačov, Sokol Vrbno pod Pradědem, Spartak Bílovec, Spartak Budišov nad Budišvkou, Spartak Lipník nad Bečvou, Spartak Přerovské strojírny Přerov, Šternberk, Tatra Kopřivnice, Tatra Příbor, Tatran Litovel, Tesla Havířov, Uničovské strojírny Uničov, Univerzita Olomouc, Vagonka Studénka, Valešské Meziříčí (+), Válcovny plechu Frýdek-Místek, Viktorie Bohumín, Železárný a drátovny Bohumín a VTJ Hranice

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Agroset Prostějov, Baník Dubňany, Baník Hodonín, Baník Oslavany, Dukla Brno, Favorit Brno, Fryšták, Gala Prostějov - Krasice, Holešov (+), Jaroměřice nad Rokytnou, Jiskra Kyjov, Jiskra Strážnice, JZD Agrokombinát Slušovice, Lokomotiva Břeclav, Lokomotiva - Ingstab Brno, Minerva Boskovice, Miroslav, Moravan Otrokovice, Moravské Budějovice, Náměst nad Oslavou, Nové Město na Moravě (+), Oděvní průmysl Prostějov, POBO Třebíč, Rico Veverská Bíťška, Sigma Hodonín, Slevia Kroměříž, Slavoj Podivín (+), Slavoj Slavkov u Brna, Slovácká Slavia Uherské Hradiště, Slovan Břeclav, Slovan Hodonín, Sokol Jemnice, Sokol Kostelec na Hané, Sokol Luhačovice, Sokol Moravský Krumlov, Sokol Šlapanice, Sokol Velké Opatovice, Sokol Vizovice, Sokol Vracov, Sokol Žabovřesky (Brno), Spartak ČKD Blansko, Spartak Hluk, Spartak Lišeň (Brno) (+), Spartak Metra Blansko, Spartak První brněnská strojírna Brno, Spartak Sigma Slatina (Brno), Spartak Telč, Spartak Velká Bíteš, Spoj Brno, Stadion Brno, Start Jihlava, Start Uherský Ostroh, Tatran Bystřice pod Hostýnem, Tatran PKZ Břeclav, Tatran Rousínov, Technoplast Chropyně, Tesla Brno, TOS Kuřim, Třebíč, Univerzita Brno, Vlárské strojírny Slavičín, VŠTJ Technika Brno, Vyškov (+), Znojmo, ŽĎAS Žďár nad Sázavou, Železárný Prostějov a Žižka Brno

BRATISLAVA

Bratislava - Trnávka, Bratislavské automobilové závody Bratislava, Dunajplavba Bratislava, Lokomotiva Bratislava, Lokomotiva Devínska Nová Ves, Fuzemné stavby Bratislava, Slávia Ekonóm Bratislava, Slávia SVŠ Bratislava, Slávia Univerzita Komenského, Slavín Bratislava, Slovan Pravda Bratislava, Slovan Starý Háj Bratislava, Spartak Bratislavské energetické závody, Start VD Bratislava, Tatran Hydrostav a Závody MDŽ Bratislava

ZÁPADOSLOVENSKÝ KRAJ

Agro Hurbanovo, Agro ZVL Kolárovo, Calex Zlaté Morevce, Družba Holič, Družba Piešťany, Družstevník Tomášov, Družstevník Véhovce, Iskra Partizánske, Iskra Vrbové, Mier Hlohovec, Montostroj Senec, Polnohospodár Topoľčany, Slávia Ekonóm Trenčín, Slávia Nové Zámky, Slávia ODPM Komárno, Slávia Šamorín, Slávia VŠP Nitra, Slávia Zornica Bánovce nad Bebravou, Skloplast Trnava, Slovan Nitra - Chrenová, Slovan Šahy, Slovan Trenčianské Teplice, Spartak Komárno, Spartak Myjava, Spojené organizacie Lokomotiva Šurany, Stavbár Nitra, Strojár Malacky, Strojár Nitra, Šenkvice, Tatran Stupava, Telovýchovný spolok Topoľčany, Tesla Nové Zámky, Záhoran Senica nad Myjavou, Závody na výrobu ložísk Skalica, VTJ Dukla Trenčín, VTJ Sered a VTJ Žižka Malacky

STŘEDOSLOVENSKÝ KRAJ

Baník Čigeľ Prievidza, Dynamo Dolný Kubín, Istebné nad Oravou, Iskra Banská Bystrica, Jasná Liptovský Mikuláš, Kremnica, Lokomotiva Čadca, Partizán Banská Bystrica, Pozemné stavby Banská Bystrica, Severoslovenské celulozky a papierne Ružomberok,

Sitno Banská Štiavnica, Slávia Dolný Kubín, Slávia FF Banská Bystrica, Slovoj Banská Bystrica, Slovan Malá Fatra Žilina, Slovan ZVS Nová Dubnica, Spartak ŽFS Dubnica, Spojené závody Lučenec, Stavbár Žilina, Švermove Železiarne Pobrezová, Tesla Orava Nižná, Závody SNP Žiar nad Hronom, ZVL Bytča, ZVL Kysucké Nové Mesto a ZZO Čadca

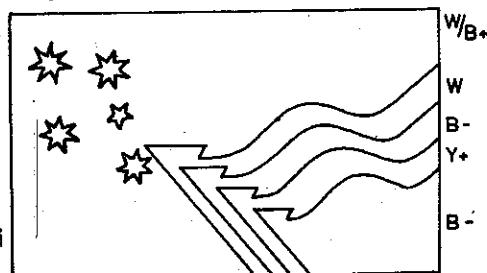
VÝCHODOSLOVENSKÝ KRAJ

Družstevník Čaňa, Družstevník VVač Bardejovská Nová Ves, Dynamo Dopravný podnik mesta Košice, Geolog-Stavbár Spišská Nová Ves, Hutné stavby Košice, Chemosvit Svit, Iskra Revúca, Javorinka Levoča, Lokomotíva Agrostav Vranov nad Topľou, Lokomotíva Bane Spišská Nová Ves, Lokomotíva Humenné, Lokomotíva Pozemné stavby Michalovce, Lokomotíva Prešov, Lokomotíva Štart Poprad, Magnetit Košice, Metropol Košice, ND-ZTS Sabinov, Pozemné stavby Poprad, Odváne závody kapitána Nálepku Svidník, Slávia UPJŠ Prešov, Slávia VŠT PS Košice, Slávia VŠV Košice, Slovoj Kráľovský Chlmec, Slovoj Mlyny Veľký Sariš, Slovoj Spišská Belá, Slovan Levoča, Slovan ZZ Giraltovce, Spartak Vihorlat Medzilaborce, Spartak Vihorlat Snina, Spoje Košice, Strojár Svidník, Vagonka Poprad, Vihorlat Sobrance, Východoslovenské hydriárske závody Košice, Vysoké Tatry, ZPA Prešov a ZVL Prešov

NOVÉ VLAJKY

AUSTRALSKÁ VEXILOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Již od srpna 1988 zkoumali australští vexilologové možnost vy-lepšení symbolů své společnosti, především vlajky. Do 4. září 1989 došlo přes 80 původních návrhů, z nichž bylo vybráno 13 do užšího kola soutěže. Konečný výběr se soustředil na dva nejlepší, oba od člena společnosti Tonyho Burtona. Kresba obou byla téměř totožná, jeden byl dvoubarevný (B, Y), druhý čtyřbarevný (B⁺, W, B⁻, Y⁺). Poměrem hlasů 27 : 10 zvítězil čtyřbarevný (B⁺, W, B⁻, Y⁺). Poměrem hlasů 27 : 10 zvítězil čtyřbarevný návrh. Vlajka byla poprvé vyzvýčena 29. 9. 1989 při závěrečném kongresovém ceremoniálu a tím se stala jedinou oficiální vlajkou FSA. Dosavadní vlajka (Vexilologie č. 55, s. 1146) byla předána k úschově její autorce Elaine Petersové. Nová vlajka spojuje bývalé symboly s novými. Kresba "vlajkových klokánů" a jižního kříže poukazuje na skutečnost, že vlajka zastupuje australské vexilology. Svým pojetím připomíná ji klokání i 13. mezinárodní vexilologický kongres, který se loni poprvé konal v Austrálii. Vykazuje jak dosavadní barvy společnosti (B, Y, W) a FIAV (B⁻, Y), tak i tisktuery klenotu a točenice australského znaku (Y⁺, B⁺). Navíc byly tmavě modré a bílé vždy charakteristickým rysem státních vlajek. Poměr stran je 5 : 8.

↑ 1989.09.29
jt

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Derkwillem Visser jr.: Hoheitszeichen der Staaten: Flaggen. Köln, Buch und Zeit Verlagsgesellschaft mbH 1990. 128 s. Cena 7,95 marek.

Počátkem tohoto roku obohatila vexilogický trh v NSR další kniha ředitele nizozemského vexilogického střediska. V krátkém úvodu se čtenář seznámí s koncepcí knihy. Následují mapy světadílů a poté vlajky států a zemí v abecedním pořadí. Vždy je kromě kresby uveden poměr šířky k délce vlajkového listu, úřední název země a stručný popis vlajky s datem, kdy byla zavedena. Na závěr čtenář našezne výběr vlajek závislých území, několik vlajek mezinárodních organizací a přehled literatury. Kniha má dobrou úroveň, i když se mezi 344 kresbami vlajek najdou nepřesnosti (např. špatně umístěný emblém na alžírské vlajce, nestejně široká ramena kříže na hermské vlajce, celý znak místo štítu na vlajce sv. Heleny aj.). Mezi nepříjemné chyby patří záměna vlajky Kajmanských ostrovů za vlajku Montserratu. Kritiku si zaslouží i kvalita tisku. Některé kresby jsou neostřé a rozmazané. Věřme, že v připravované mutaci pro Nizoze-
mi se tyto nedostatky neobjeví.

RK

STUDIUM VEXILOLOGIE NA VYSOKÉ ŠKOLE V HRADCI KRÁLOVÉ

Od školního roku 1985/86 si studenti oboru ruština-dějepis a dějepis-pedagogika na Pedagogické fakultě v Hradci Králové zapisují v 1. či 2. ročníku povinný předmět pomocné vědy historické. V jeho rámci přednáší univerzitní profesor PhDr. Jiří Frajdla, CSc., a PaeDr. Josef Zálabský 3 - 5 hodin vexilogie. Mnohem více času věnují oba pedagogové vlajkám na seminářích, které jsou využity pro vexilogie ze 40 %. Ke snazšímu zvládnutí přednášené a procvičované látky slouží vexilogická skripta, která vydala fakulta počátkem 1989 (jejich recenze přineseme v některém z příštích čísel Vexilogie). Každoročně 15 až 80 studentů denního i dálkového studia přináší ke zkoušce z pomocných věd historických vlastnoručně nakreslené vlajky a prokazuje znalosti i z nauky o vlajkách a praporech. Ty pak využije pro přitažlivější výuku vlastivedy na ZŠ.

abr

ORGANIZACE SOVĚTSKÝCH VEXILOLOGŮ

Jak vyplývá z dopisu našeho spolupracovníka Igora Lykova, v SSSR vznikla Vsesvazová společnost sběratelů (Vsěsojuznoje občestvo kollekcionérů, VOK). Dělí se na komise, z nichž Lykov uvádí komisi numizmatiky, filokartie a faleristiky. Do faleristické komise jsou zařazeni heraldici a vexilogové. Předsedou vexilogické skupiny je G.V. Velinbachov.

lm

VEXILOLOGIE - zpravidla Vexilogického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova 53, 130 00 Praha 3. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce ing. Jaroslava Martykána a doc. dr. Ludvíka Muchy, CSc. Výtvarně spolupracoval ing. Michael Kroupa, CSc.

Únor 1990

č. 77